

Bijna tweemaal dertig...

Jef Van Hecken (algemeen secretaris Wereldsolidariteit)

Heb je onze *website* al bezocht? Simpel, tik <http://www.wsm.be> en je kunt kiezen tussen o.a. partners, wereldburger worden, campagnes, Schone Kleren en natuurlijk de alom tegenwoordige *links*. Klik je op dat laatste, dan komt werkelijk de hele wereld op je scherm. Vijf jaar geleden nog een zotte droom, nu de vanzelfsprekendheid zelve in medialandschap. Wereldsolidariteit (WS) heeft de trein niet gemist en zet de nieuwste technologieën in om sympathie, medestanders en fondsen te werven. En zeggen dat ik bijna dertig jaar geleden zeven karbons gebruikte om het verslag van de verbondelijke WS-werkgroep te typen.

Zonder het te beseffen heb ik de beginjaren van WS actief meegemaakt. Zo mocht ik in september 1975, als kersverse ACW-propagandist verantwoordelijk voor WS, Naren Sen uit het verre India ontmoeten in mijn stoffig bureautje in de Antwerpse Nationalestraat. Allicht was het de eerste keer dat ik iemand van de andere kant van de wereld in levende lijve mocht ontvangen. Het was voor mij een hele eer deze hoge piet van de vakbond in Azië te verwelkomen. In die jaren werkte WS enkele jaren voor Azië, en vervolgens enkele jaren voor een ander continent, om na zes jaar opnieuw te beginnen. Louis, gepensioneerd vrijwilliger op het ACW-secretariaat, was mij komen vragen Wereldburger te worden. Eerlijk gezegd, ik kon bij zoveel overtuigingskracht niet weigeren. "Iedereen laat hier maandelijks één procent van zijn loon rechtstreeks inhouden", argumenteerde hij. Zo gezegd, zo gedaan. Echte campagnes waren er in die tijd nog niet, voor zover ik mij her-

inner, maar Rerum Novarum was steeds het geschikte moment om met WS naar buiten te komen. In de beginjaren werd er ook nog een *franksesactie* georganiseerd, waarbij ronde stickertjes van één frank - zilver op zwarte achtergrond - verkocht werden. En bij de ACV-bode kon je lid worden van de 'Bond Wereldsolidariteit'.

1966, 1975 EN 1979

WS bestaat dertig jaar. Verschillende ACW-verbonden hebben daar actief aandacht aan geschonken. In Turnhout werd zelfs een film geprogrammeerd in het Open Doek-festival. Bij dergelijke verjaardag blik je al eens graag terug om de afgelegde weg te overschouwen. Bij het inkijken van een reeks documenten uit de oude doos blijkt hoe actueel de eigen boodschap van WS steeds geweest is. Akkoord, de taal klinkt misschien een weinig bestoft, maar blaas je dat even weg, dan kom je bij een vrij actuele visie op ontwikkeling. Lees je even mee in *Solidariteit* (december 1966) en in de verslagboeken van de Vlaamse KAJ Kaderdagen (van 1975) en van de Vlaamse Sociale Week (van 1979)?

Waarom Wereldsolidariteit?

"Wij weten het allemaal, maar het is goed het nog eens te onderstrepen, het gaat in onze actie niet om aalmoezen, om liefdadigheid, om een stukje chocolade of een handvol rijst voor de arme kinderen en volwassenen ergens in Afrika, Azië of Latijns-Amerika. Wij willen niemand tot de bedelstaf verlagen!

Wat wij met onze actie willen, is meehelpen

arbeidersorganisaties (...) op te richten of uit te breiden, overal waar het nodig is. Wij willen dat de Afrikaanse, de Aziatische, de Latijns-Amerikaanse arbeiders zelf een oplossing bevechten voor hun problemen, als volwaardige mensen. Dat zij zelf de structuren kiezen aangepast aan hun noden en mentaliteit." (1966)

Opdracht Wereldsolidariteit

"Hoe dan ook, feit is dat de Kristelijke Arbeidersbeweging al ongeveer 30 jaar op internationaal vlak haar steentje heeft bijgedragen, om de arbeiders in de ontwikkelingslanden te helpen hun lot in eigen handen te nemen, hun eigen bevrijding te bewerken. (...) De Beweging moet op vier vlakken de onrechtvaardigheid aanpakken: in eigen land, in Europa, in de wereld en in de Beweging zelf. Om dat te doen, besloot het ACW een Permanente Aktiegroep op te richten, die als opdracht kreeg:

- 1) het opstellen van kritische onderzoeken;
 - 2) het doen doorstromen van informatie en documentatie;
 - 3) vormingsinitiatieven ter hand nemen;
 - 4) voorstellen van programmapunten inschakelen in de werking van het A.C.W. en zijn samenstellende organisaties;
 - 5) het organiseren van akties;
 - 6) het zoeken naar de onontbeerlijke financiële en fiskale middelen voor het verwezenlijken van de rechtvaardigheid in de wereld.
- Zij zal haar werkzaamheden uitoefenen:
- a) binnen de samenstellende organisaties en diensten van de Beweging;
 - b) op het politieke vlak;
 - c) op het niveau van de samenwerking met de organisaties, kerken en instellingen die hetzelfde doel nastreven, ten einde er de voortdurende actieve aanwezigheid van de Arbeidersbeweging te verzekeren.

Hiertoe moeten de financiële middelen worden vrijgemaakt uit de begroting van het A.C.W. en van zijn organisaties. (...) Als gevolg van dit Manifest werd eind 1971 de Dienst Wereldsolidariteit van het A.C.W. opgericht." (1975)

Unieke organisatie

"De Christelijke Arbeidersbeweging hoeft zich over haar internationale inspanningen niet te schamen, omdat zij op twee punten een unicum is:

- 1) Geen enkele andere arbeidersorganisatie heeft procentueel uit persoonlijke en vrijwillige bijdrage van haar leden zoveel geld ter beschikking gesteld aan de arbeidersorganisaties van de Derde Wereld.
- 2) Geen enkele andere arbeidersbeweging beschikt over een dienst vergelijkbaar met de Dienst Wereldsolidariteit – W.S. Het specifieke van de Dienst W.S. is dat hij in de Beweging de stem vertolkt van de arbeiders uit de ontwikkelingslanden. Wereldsolidariteit is hun belangenbehartiger en woordvoerder naar de basis en naar de officiële instellingen en naar de niet-gouvernementele organisaties toe.

W.S. benadert de problemen vanuit een arbeidersgericht standpunt. In die zin wordt het ontwikkelingsbeleid aangepakt en het optreden op andere domeinen bepaald. Een tweede specificiteit van W.S. is dat het geen aparte Beweging is in de Beweging of erbuiten, maar geïntegreerd in het geheel van de Christelijke Arbeidersbeweging", pleitte pionier Nick Leynse in 1979.

STEVIGE ORGANISATIE

Dertig jaar WS hebben duidelijke sporen nagelaten in de internationale werking binnen de christelijke arbeidersbeweging. Een volledig

overzicht is niet mogelijk en wordt best overgelaten aan deskundige geschiedschrijvers. Toch enkele flarden kriskras door mekaar.

In de jaren tachtig was WS verschillende malen actief in de tweejaarlijkse anti-rakettenbetogingen en lanceerde het de slogan 'Ontwapenen om te ontwikkelen'.

In elk verbond is een ACW-stafmedewerker deeltijds verantwoordelijk voor de coördinatie van de WS-werking in de regio. De deelorganisaties nemen WS op in hun programma's en de jaarlijkse Lentecampagne is een hoogtepunt in de werking, waarbij telkens het ruime publiek geïnformeerd en gesensibiliseerd wordt m.b.t. een concreet dossier. Vaste waarde blijft de werking via de internationales van de deelorganisaties, met regionales in de drie continenten. Via stuurgroepen en andere overlegorganen wordt er onophoudelijk voor gezorgd dat de betrokkenheid van de deelorganisaties zo optimaal mogelijk verloopt.

De laatste jaren werden enkele thema's uitdrukkelijk als antwoord op de (vooral economische) globalisering uitgewerkt via campagnes en andere activiteiten. Ze vormen de eerste stappen naar samenwerking(svormen) in internationale campagnes. Concrete voorbeelden: Schone Kleren Campagne, kinderarbeid (*Global March*), Internationale Vrouwenmars en wereldwijde migraties.

Ondertussen is WS actief in meer dan veertig landen en zijn bijna 160 partnerorganisaties betrokken. Te veel om allemaal op te noemen. En mee dankzij de WS-inspanningen in het Vlaamse NGO-landschap werd ook daar het belang van arbeid voor ontwikkeling ontdekt. Dat resulteerde o.m. in een gezamenlijke NGO-campagne 'Werk aan de wereld'. En binnen de recente andersglobaliseringsbeweging neemt WS een bijzondere plaats in, precies omwille van zijn verbondenheid met georganiseerde arbeidersbewegingen hier en in de rest van de wereld.

OP ZOEK NAAR EEN RODE DRAAD

Wie terugblijkt op de voorbije periode, herkent vlot de eigen karaktertrekken van WS. We schetsen graag enkele opvallende constanten uit de voorbije drie (of zes) decennia. Een betere ode aan het verleden kunnen we niet bedenken en het geeft tegelijkertijd ook het perspectief aan voor een toekomstige werking. Dat kruispunt tussen verleden en toekomst wordt verwoord in het nieuwe WS-programma 2003-2007.

Er is om te beginnen de *WS-visie op ontwikkeling*, als volgt omschreven: "In de context van economische globalisering of mondialisering is er weinig oog voor de sociale dimensie. Als sociale organisatie is het dus noodzakelijk beleidsveranderingen af te dwingen en de nationale en internationale sociale en politieke agenda te beïnvloeden. Niet enkel solidariteit tussen Noord en Zuid, maar ook een inzet van Noord en Zuid voor sociale rechtvaardigheid en duurzame ontwikkeling, is noodzakelijk. Dit biedt mogelijkheden om de samenwerking en identiteit van sociale bewegingen wereldwijd te versterken.

Voor WS gaan de ontwikkeling van Noord en Zuid hand in hand. Partners in het Zuiden zijn volwaardige partners die actief mee sturing geven aan de WSM-werking. Op die wijze willen we evolueren naar de uitbouw van een meer wereldwijde sociale beweging. (...)

De visie van WSM op ontwikkeling is breder dan enkel ontwikkelingshulp aan het Zuiden. De Noord-Zuid-tegenstelling wordt in hoofdzaak bepaald door de globalisering. (...) Er is nood aan een breder draagvlak en betrokkenheid van de partners in Noord en Zuid om sociale ontwikkeling en sociale rechtvaardigheid te bewerkstelligen. Het belang van de politieke rol van de samenwerking, het belang van internationale actie en netwerking nemen toe."

"We geloven dat arbeidersbewegingen belangrijke actoren zijn om verarmingsprocessen een halt toe te roepen. *Sociale bewegingen* halen hun kracht uit zelforganisatie, uit gemeenschappelijke waarden en normen (solidariteit) en uit het opbouwen van sociale tegenmacht. Steun aan sociale bewegingen en structurele armoedebestrijding zijn derhalve onlosmakelijk met elkaar verbonden. (...)

Voor WSM moet de strijd tegen de uitwassen van privatiseringen, liberalisering en extreem kapitalisme bestreden worden door de *opbouw van een sociale tegenmacht*. Daarbij zullen vakbonden en NGO's mekaar de hand moeten reiken, in respect voor mekaars eigenheid. WSM is niet tegen de globalisering, maar wel tegen de neoliberale excessen ervan. WSM behoort tot de andersglobalisten, pleit voor een sociale globalisering, voor een globalisering van de solidariteit."

In zijn werking legt WS de nadruk op het *versterken van het maatschappelijk middenveld* in Noord en Zuid en investeert het in de *capaciteitsopbouw en zelforganisatie* van sociale bewegingen. "WS gelooft in de eigen kracht en creativiteit van de partners om zelf stevige weerbare sociale bewegingen te vormen, die een teken van hoop zijn voor de lokale bevolking en een instrument van tegenmacht ten aanzien van de hen onderdrukkende economische en politieke structuren."

Ook sociale economie en een mondialisering van onderuit behoren tot de WS-strategieën. "In het kielzog van sociale bewegingen en arbeidersorganisaties ontstaan initiatieven in de sociale economische sector als alternatief op de private en publieke sector. De *sociale economie* groepeerde de economische activiteiten die door coöperaties, mutualiteiten en

verenigingen worden uitgeoefend en die voldoen aan de principes van democratische besluitvorming, beheersautonomie en sociale finaliteit. De meeste organisaties ontstaan in de informele sector en als zodanig bieden zij een oplossing voor de stijgende armoede, de werkloosheid en het gebrek aan sociale bescherming. Sociale bewegingen organiseren deze dienstverlening ten behoeve van hun leden of trachten de armste bevolkingsgroepen te organiseren. Ze doen dit via productie- en dienstencoöperaties, spaar- en kredietassociaties, gezondheidsmutualiteiten, graanbanken, vrouwenassociaties enz."

"Arbeidersorganisaties wensen een *mondialisering van onderuit* waarbij de solidariteit met en tussen de arbeiders in Noord en Zuid centraal staat. Bondgenootschap tussen organisaties in Noord en Zuid vertrekt vanuit een gedeelde en gemeenschappelijke visie en waarden waarbij solidariteit en waardigheid van de mens van belang zijn. (...) De acties van arbeidersbewegingen zoals WVA, IKAJ en WBCA tonen aan dat sociale bescherming en fundamentele rechten ook van betekenis zijn binnen de informele sector waar naar schatting 80% van de actieve bevolking tewerkgesteld is. Concrete antwoorden zoals sociale economie, mutualiteiten, organisatieversterking, arbeidsrechten, vorming, campagnes... zijn dus ook concrete antwoorden op de globalisering."

Sociale bewegingen versterken in de opbouw van een internationale sociale tegenmacht teneinde de perverse uitwassen van de globalisering te bestrijden en daarbij de partners uit het Zuiden volwaardig betrekken: zo zou ik de opdracht van WS voor de volgende dertig jaar willen omschrijven.